

המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברג

על ידי ב"כ עוה"ד דניאל שנהר ואח'

רח' אבו עוביידה 4, ירושלים 97200

טלפון: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותר

נ ג ד

שירות בתי הסוהר

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

טלפון: 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיב

תגובה מקדמית מטעם המשיב

בהתאם להחלטת כבוד השופט ס' ג'ובראן מיום 21.9.15 ולארכות שניתנו, מתכבד המשיב להגיש תגובה מקדמית מטעמו כלדקמן:

1. עיקר עניינה של עתירה זו בבקשת העותר כי המשיב יתן טעם "מדוע לא ישפר את תנאי הכליאה באגף נחקרי שב"כ בבית הסוהר שקמה באשקלון (להלן: 'האגף'), שבאחריותו, באופן שיהלמו את זכויותיהם על-פי דין של הכלואים בו". לחלופין, מבוקש בעתירה כי עד לשיפור התנאים באגף יורה המשיב "על העברת הכלואים באגף החקירות בשקמה למתקן כליאה שתנאיו סבירים והולמים את הדין".

2. ראשית, יטען המשיב כי דין העתירה להידחות על הסף בהתקיימו של סעד חלופי: העתירה שלפנינו מעלה טענות מצד העותר - המוקד להגנת הפרט, שעניינן תנאי כליאה במתקן מעצר. ככל שקיימות טענות ביחס לתנאי הכליאה במתקן מושא העתירה, הרי שבעניין זה קיים סעד חלופי בדמות הגשת עתירת אסיר על ידי מי מהכלואים המוחזקים במתקן באותה עת, המבקשים לטעון נגד תנאי החזקתם. אשר על כן, על פני הדברים, אין הצדקה לכך שבית המשפט הנכבד יידרש לעתירה כללית מסוג זה, מקום שכל אסיר זכאי לעותר ביחס לתנאי כליאתו לבית המשפט המוסמך.

עוד יטען המשיב כי דין העתירה להידחות על הסף אף בשל פגמים מהותיים שנפלו בתצהירים שהובאו לתמיכה בעתירה, כפי שיפורט להלן.

3. אף לגוף הדברים יטען המשיב כי דין העתירה להידחות.
4. כבר בפתח הדברים יובהר כי המשיב חולק במישור העובדתי על חלק נכבד מטענותיו של העותר בנוגע לתנאי הכליאה באגף. עמדת המשיב, כפי שתפורט להלן, מתבססת הן על נתונים רשמיים של שירות בתי הסוהר ושירות הביטחון הכללי, והן על ביקורים רשמיים שנערכו באגף במהלך השנתיים האחרונות, לרבות ביקור שהתקיים אך לאחרונה, לאחר הגשת העתירה דנן, אשר אף במסגרתו נבחן המצב העובדתי השורר במתקן הכליאה.
5. באשר לטענות העותר לעניין היעדר הפרדה בין תא המעצר ובין תא השירותים השוכן בו, הרי שכפי שיפורט בהמשך, שירות בתי הסוהר בשיתוף פעולה עם שב"כ פיתח דלת ייחודית לשם כך, העונה על הדרישות הייחודיות של תא מסוג זה – קרי הגנה על שלומם של הסוהרים והעצורים גם יחד, תוך שמירה על פרטיות העצורים ומניעת חבלה בדלתות. פיילוט ראשון לדלת מסוג זה כבר הותקן במתקן חקירות לנחקרי שב"כ בפ"ת. לאחר שנבחננו תוצרי הפיילוט, בכוונת המשיב להתקין דלתות דומות בתאי המעצר בכלל מתקני החקירות לנחקרי שב"כ. נעשים מאמצים להשלמת הייצור וההתקנה בכלל התאים עד לתום שנת 2016.
6. באשר לטענות העותר לעניין התאורה הקבועה הפועלת בתאי המעצר משך כל שעות היממה, הרי שהנימוקים לקיומה נעוצים בצורך לשמור על בטחונם של העצורים ועובדי מתקן החקירות. עם זאת, בימים אלה מבוצעת בחינה האם קיימות אפשרות טכנולוגית הולמת לפתרון סוגיית התאורה בתאים באופן שלא יפגע בבטחונם של העצורים ועובדי מתקן החקירות ועם זאת יאפשר הבחנה בין יום ללילה. בחינה זו טרם הושלמה.
7. לאור האמור, יטען המשיב כי דינה של העתירה שלפנינו להידחות על הסף כמו גם לגופה, כפי שיפורט להלן.

הרקע העובדתי

8. האגף הנדון משמש להחזקת עצורים החשודים בעבירות ביטחון, במהלך חקירתם על ידי שירות הביטחון הכללי. לאחר סיום החקירה מועברים העצורים למתקני כליאה אחרים של שירות בתי הסוהר. יצוין כי ככלל, האחריות על תנאי כליאתם של העצורים, על שלומם ועל בטחונם מוטלת על שירות בתי הסוהר (להלן: 'המשיב' או: 'שב"כ'), ואילו הפעילות החקירתית המתבצעת בתקופת החזקתם של העצורים במתקן נתונה לאחריותו של שירות הביטחון הכללי (שב"כ).
9. בין השנים 2013-2015 התבצעו שלושה ביקורים רשמיים של נציגי משרד המשפטים באגף. ביקורות מקיפות אלו כללו סקירה וביקורת של התנאים הפיזיים בהם מוחזקים

העצורים, גודל התאים ואוורורם, מצב השירותים והמקלחות, תאורת התאים ונקיונם ועוד. הביקור האחרון מבין אלה נערך לאחר הגשת העתירה דן, ביום 6.12.15, והתלוותה אליו אף הח"מ.

10. מדו"ח הביקור הרשמי מדצמבר 2013 עולה כי המבקרים התרשמו כי תחזוקת המתקן הינה טובה, וכי רמת ההיגיינה והסניטציה גבוהה ואינה נסמכת על העצורים עצמם, אלא מבוצעת באמצעות עובד ניקיון חיצוני. צוין כי התאים נמצאו מסוידיים ונקיים, וכי התאורה בתאים מאפשרת קריאה. עוד צוין כי בסה"כ מקבלים העצורים את התנאים הבסיסיים המגיעים להם בהתאם להוראות הדין ושבי"ס דואג לכל צורכם ברמת הציוד האישי. בהמלצות המבקרים הוצע לספק לעצורים נעליים מחממות יותר בתקופת החורף, ולשקול הכנסת מיטות לתאים.

העתק דו"ח ביקור רשמי מיום 22.12.13 מצורף ומסומן מט/1.

11. מדו"ח הביקור הרשמי מינואר 2015 עולה כי המבקרים התרשמו כי מערכת האוורור וויסות הטמפרטורה בתאים אפקטיבית מאוד, כי אין תחושת מחנק וכי הטמפרטורה יציבה ונעימה. באשר לתאורה הדולקת בתאים בכל שעות היממה, התרשמו המבקרים כי מדובר בתאורה מעומעמת יחסית, המאפשרת קריאה מחד גיסא אך אינה מפריעה לשינה מאידך גיסא. עוד צוין בדו"ח כי רמת התחזוקה והניקיון גבוהה. באשר להמלצות המבקרים מדצמבר 2013 לאפשר לעצורים נעילת נעליים סגורות, צוין כי מרבית העצורים נעלו את הנעלים איתן נעצרו. באחד מהתאים במתקן, הותקנה מחיצה בין חלל התא וחלל השירותים כפילוט. המבקרים התייחסו לכך וציינו כי נראה שבשל גודלה הקטן של המחיצה, נראה כי היא איננה נותנת מענה מספק ואינה מקנה די פרטיות לעצור, והומלץ לתכנן מחיצה המקנה פרטיות רבה יותר.

העתק דו"ח ביקור רשמי מיום 22.1.15 מצורף ומסומן מט/2.

12. מדו"ח הביקור הרשמי שנערך בעקבות הביקור מיום 6.12.15, עולה כי התאורה הקבועה בתאים היא עמומה יחסית, כך שאינה מסנוורת והינה במידה שמחד מאפשרת קריאה, ומאידך לא אמורה להפריע לשינה. כן צוין כי בכל התאים פועלת מערכת אוורור וויסות טמפרטורה, וכי הטמפרטורה בתאים השונים היתה סבירה ומאוזנת. עוד צוין כי מצב התברואה וההיגיינה (סיוד, ניקיון וחיטוי) בתאים שבוקרו היה תקין לחלוטין: הקירות היו מסוידיים, חלל התא נקי, ללא ריח רע או עכור. השמיכות והמזרנים בתאים עשו רושם נקי בסך הכל. בשיחה עם מספר עצורים, לא הועלו טענות באשר למזון ובאשר לניקיון המזרנים והשמיכות, נמסר כי הטמפרטורה בתאים תקינה. העצורים מסרו כי מאפשרים להם להתקלח פעם ביום. חלק מהעצורים הלינו על אספקת המים החמים. עצור אחד הלין על ריח המגבות, ועצור נוסף הלין כי לא סופקה לו גופיה להחלפה במשך שבועיים, חרף בקשתו. המלצות המבקרים התייחסו למספר נושאים:

- א. הצורך בהפרדה ברורה יותר בין השירותים וחלל השינה, הפרדה המצויה כאמור בטיפול.
- ב. הצפיפות באחד מהתאים שבוקרו, בו שהו כ-5 עצורים בתא שגודלו 7.8 מ', חרף העובדה שבאגף היו אותה עת תאים שאינם מאוכלסים כלל.
- ג. הצורך בהגדלת מכסת השעות לזמינות המים החמים במקלחות.
- ד. בחינת אפשרות לעמעם את התאורה בתאים בשעות הלילה, נושא שאף הוא כאמור מצוי בבחינה.
- ה. הצורך באוורור מזרנים.

העתק דו"ח ביקור רשמי מיום 6.12.15 מצורף ומסומן מש/3.

13. בעקבות המלצות הדו"ח, הודיע מפקד בית סוהר שקמה כי הוחלט כי מים חמים בכלל בית מעצר שקמה יסופקו בין השעות 08:30-4:00 בבוקר ובין השעות 22:30-15:30. עוד הודיע מפקד בית הסוהר כי המזרנים יוצאו לאוורור אחת לחודש.

מכתבו של מפקד בימ"ר שקמה מיום 29.12.15 מצורף ומסומן מש/4.

14. כפי שעולה מנתונים אלה, האגף, כיתר מתקני הכליאה, נמצא תחת ביקורת מתמדת. ממצאי בדיקות אלו, כפי שיפורטו להלן, מעידים כי התנאים השוררים במתקן הכליאה ממלאים אחר הדרישות החוקיות בנוגע להחזקת עצורים החשודים בעבירות ביטחון.

15. יצוין כי נוסף על הביקורת הנערכת מעת לעת על ידי מבקרים רשמיים במתקני כליאה, באגף נערכת גם ביקורת בתדירות גבוהה על ידי גוף בדיקה פנימי של שבי"כ (כאחת לחודש לערך), אשר אף במסגרתה נבדקים תנאי החזקת העצורים, לרבות תנאים סניטריים, מצב המזון, תלונות העצורים וכו'.

16. ביום 15.6.2014 התקבלה פנייה מטעם העותר, הנושאת את התאריך 12.6.14, אשר במסגרתה נטען כי באגף נחקרי השב"כ בביס"ר שקמה שוררים תנאי הגיינה ירודים (נספח 8/ע/8). הטענות התמקדו בנקיון המגבות, השמיכות, המזרון ומי המקלחות.

17. ביום 2.7.14 נשלחה תגובה על ידי מפקד ביס"ר שקמה, העונה לטענות השונות שהועלו במכתבו של העותר, תוך פירוט נורמות ההגיינה הנהוגות במתקן באופן קבוע, כדלקמן:

1. " בכל בוקר מועבר למכבסת בית הסוהר שק מלא במגבות וביגוד בהם נעשה שימוש אשר מכובסים בטמפרטורה גבוהה ומחזרים לאגף נקיים ומיובשים. שמיכות מכובסות כל שבוע שני.
2. הכביסה כאמור ממוקמת באגף במדף המיועד לכך וציוד רחצה אישי נמסר לכל אסיר הנכנס למקלחת.

3. מנוהל יומן מעקב מקלחות ובו תיעוד הוצאת אסירים למקלחת לפחות פעם ביום.
4. בכל בוקר מבוצע ניקיון יסודי בכל תאי המעצר (כולל שירותים ומקלחות) תוך שימוש בחומרי חיטוי מתאימים.
5. מבירור הן עם צוות האגף והן עם המרפאה במהלך החודשים האחרונים לא היו פניות מצד אסירים בנושא פטריות ברגליים או נגעי עור אחרים הנובעים מתנאי היגיינה ירודים.
6. בכל שבוע מתקיים ביקור של כל אסירי האגף מטעם הצלב האדום, לאחר שנציג צלי"א נפגש עם כל האסירים נערכת שיחת סיכום עם מפקד ביס"ר ומעולם לא הועלו כל טענות דומות לאלו המתוארות במכתב זה ולכן תמוה בעיני מהו המקור לטענות אשר הועלו ע"י המוקד להגנת הפרט. [לשם הדיוק יובהר כי נציגי הצלב האדום נפגשים רק עם עצורים השהים במעצר למעלה מ-14 יום. מ.ב.ש].

יצוין, כי מכתב המענה מיום 2.7.14 לא צורף לעתירה. בבדיקה עם ב"כ העותר נמסר כי מכתב זה לא הגיע ליעדו.

העתק תשובת המשיב מיום 2.7.14 מצורף ומסומן מש/5.

18. ביום 15.9.14 התקבלה פנייה נוספת מטעם העותר בנוגע לתנאי הכליאה באגף החקירות של ביס"ר שקמה (נספח ע/9 לעתירה). במסגרת פניה זו נטען כי שוררים לכלוך וזוהמה בתאים, כי השירותים (המכונים על ידי העותרים 'בור ספיגה') אינם מופרדים מיתר תא המעצר, כי השמיכות והמזרון המסופקים לעצורים מלוכלכים ומסריחים, כי לא מסופקים לעצורים בגדים להחלפה ולא ניתנת להם האפשרות להתקלח בתדירות סבירה. עוד נטען כי אין פתח לכניסת אור שמש לתאים, וכי בתאים מותקנות נורות המאירות במשך 24 שעות ביממה באור צהבהב אדמדם. טענות נוספות נגעו לפתחי האוורור, אשר על פי הנטען החדירו אוויר קפוא או מחניק. עוד נטען כי במשך ימים רבים לא ניתנה לעצורים אפשרות להתקלח. טענות נוספות התייחסו למזון שסופק לעצורים, אשר על פי הטענה היה בלתי אכיל או בכל טעם קלוקל.

19. ביום 7.10.14 נשלחה תגובה לפניית העותר על ידי מפקד ביס"ר שקמה, העונה לטענות השונות שהועלו במכתבו של העותר במסגרתה פורט כדלקמן:

1. בהמשך למכתבך שבסימוכים להלן התייחסות -
 - א. ניקיון האגף – בכל בוקר מבוצע ניקיון יסודי בכל תאי האגף כולל שירותים ומקלחות תוך שימוש בחומרי חיטוי מתאימים.
 - ב. אוורור – באגף ישנם מזגנים אשר נותנים פתרון הן בקיץ והן בחורף לא עלו תלונות מצד העצורים לא בפני הנהלת ביס"ר ולא מנציג צלי"א המבקר אחת לשבוע באגף זה, כך שלא ברור מהיכן התלונה.

לציין כי השמיכות המסופקות הינן שמיכות צמר.

ג. ניקיון בדים ושמיכות – בכל בוקר מועברת למכבסה ביס"ר כל כביסת העצורים הכוללים בגדים, מגבות וביגוד אשר נמסר ע"י העצורים המוחזרים לאגף לאחר מסי' שעות כשהם נקיים.

השמיכות מכובסות כל שבוע שני.

ד. מקלחות – מנוהל יומן מעקב מקלחות ובו תיעוד הוצאת אסירים למקלחות לפחות פעם ביום.

2. חוזר ומציין, אחת לשבוע מבקר נציג צ"א במתקן, ונפגש עם העצורים לאחר מכן מתקיימת שיחת סיכום עם הח"מ, התלונות המצויינים במכתבך לא הועלו ולו פעם אחת כך שתמכה [כך במקור, מ.ב.ש] בעיני מקור התלונות שהרי העצורים ובלי להתלונן בפני נציג צ"א עמ' שבעיותיהם יפתרו בזמן היותר במעצר ולא לאחר ששוחררו. [לשם הדיוק יובהר כי נציגי הצלב האדום נפגשים מדי שבוע עם העצורים השוהים במעצר למעלה מ-14 יום, אולם הם אינם מבקרים בתאים מדי שבוע. כן יובהר כי מדי יום מוצעת לעצורים מקלחת, אולם הם אינם מחויבים לצאת להתקלח. מ.ב.ש].

העתק תשובת המשיב מיום 7.10.14 מצורף ומסומן מש/6.

אף מכתב זה לא צורף לעתירה, ומב"כ העותר נמסר כי אף הוא לא הגיע ליעדו.

20. להשלמת התמונה נציין כי לעתירה צורפו שלושה מכתבים נוספים מטעם העותר למשיב, הנושאים תאריכים מחודשים נובמבר 2014 – אפריל 2015, במסגרתם נתבקש המשיב להגיב לפנייתו הקודמות של העותר (נספחים ע/10-ע/12 לעתירה). מכתבים אלה לא נתקבלו בשב"ס.

21. לאור התנאים השוררים במתקן הכליאה כפי שפורטו במכתבו של המשיב, וכפי שעולה מדוחות שנתנו בעקבות ביקורים במתקן, עמדת המשיב הינה כי דין העתירה להידחות לגופה, באשר תנאי הכליאה במתקן מקיימים את הוראות הדין, ואינם מקימים כל עילה להתערבות בית המשפט הנכבד.

המסגרת הנורמטיבית

22. המסגרת הנורמטיבית המסדירה את תנאי החזקת עצורים במתקני כליאה מורכבת מארבע הוראות דין מרכזיות. בראש ובראשונה עומד חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן 'החוק'), אשר מניח את קווים כללים בנוגע לתנאי המעצר הנדרשים, ומעגן זכויות המוקנות לעצור. לצד חוק זה עומדות תקנות סדר הדין

הפילי (סמכויות אכיפה-מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), תשנ"ז – 1997 (להלן: 'התקנות'). יובהר כבר כעת, כי תקנה 22 לתקנות אלה מסייגת חלק מהזכויות הקבועות בחוק, בנוגע לעצורים החשודים בעבירות ביטחון, וזאת בהתאם להסמכת השר לביטחון פנים בסעיף 11(4) לחוק. לצד תקנות אלו עומדות שלוש פקודות נציבות; הראשונה, פקודת הנציבות מספר 04.30.00 'קליטת עצורים, החזקה ושחרור' (להלן 'פקנ"צ 04.30.00'), מפרטת בפרק ג' את תנאי החזקת עצורים. השנייה, פקודת הנציבות מספר 04.01.00 'ציוד אישי לאסירים' (להלן 'פקנ"צ 04.01.00') מפרטת נהלי הציוד האישי הניתן לאסירים. השלישית, פקודת הנציבות מספר 03.02.00 'כללים ביחס לאסירים ביטחוניים' (להלן: 'פקנ"צ 03.02.00') מפרטת את הכללים הייחודיים הנוגעים להחזקתם של האסירים הביטחוניים ותנאי מאסרם. להלן יפורטו ההוראות הרלוונטיות לטענות שנטענו בעתירה [כל ההדגשות הוספו, מ.ב.ש].

23. סעיף 9 לחוק מניח קווים כללים לתנאי המעצר הנדרשים בקובעו כי "עצור יוחזק בתנאים הולמים שלא יהיה בהם כדי לפגוע בבריאותו ובכבודו" (סעיף 9(א) לחוק). חלק מן הזכויות הספציפיות המצוינות בחוק, ניתנות להגבלה מטעמים של טובת החקירה או שמירה על שלומו של העצור, ובפרט באשר לעצורים שטרם הוגש נגדם כתב אישום – כגון הזכויות להליכה יומית באויר הפתוח, לקבלת מבקרים ולקיום קשר טלפוני.

יובהר כי האגף מושא העתירה מאכלס עצורי ימים בלבד, וממילא מדובר בעצורים שטרם הוגש נגדם כתב אישום.

24. תנאי האוורור הנדרשים בתאי המעצר מוסדרים בסעיף 3(א) לתקנות ובפרק ג' לפקנ"צ 04.30.00, בסעיף 6(א)(1). בסעיף 3(א) לתקנות נקבע כי:

3. (א) בתא יהיה חלון שיאפשר אוורור מן החוץ; תא שאין בו חלון כאמור יותקנו בו אמצעי אוורור חלופיים סבירים.

בפרק ג' לפקנ"צ 04.30.00, בסעיף 6(א)(1) נקבע כי:

6. א. התנאים הפיזיים בתאי- מעצר לא יפחתו מאלה:

(1) בתא יהיה חלון שיאפשר אוורור מן החוץ, או לחילופין

יהיה אמצעי אוורור אחר. האמור אינו חל על תא שמוחזק

בו עצור החשוד בעבירות ביטחון.

כאמור, כלל העצורים באגף חשודים בעבירות ביטחון, כך שבהתאם לסעיף 6(א) לפקנ"צ חובת אמצעי האוורור בתא אינה חלה בעניינם. חרף זאת, כפי שיוצג, בכלל התאים קיימים אמצעי אוורור סבירים, כפי שעולה אף מדו"חות הביקור הרשמיים.

25. פירוט המבנה הפיזי הנדרש של תאי העצורים, וזאת בכל הנוגע למתקני תברואה, כגון שירותים ומקלחת, מופיע בסעיף 3(ב) לתקנות ובפרק ג' לפקני"צ 04.30.00, בסעיף 6(א)(4). בסעיף 3(ב) לתקנות נקבע כי:

...3

(ב) בתא יהיו שירותים וכיור. בין השירותים ובין חלק המגורים של התא תהיה הפרדה באופן שתישמר פרטיותו של העצור; היתה בתא מקלחת, תהיה הפרדה כאמור גם בין המקלחת לחלק המגורים של התא; יכול שיהיה תא שאין בו שירותים וכיור. תא כאמור ישמש רק לצורך החזקת עצורים כאמור בתקנה 7.

(ג) לא היתה מקלחת בתא, יהיו במקום המעצר מקלחות במספר מספיק המאפשר מימוש זכות העצור למקלחת במים חמים מדי יום.

בפרק ג' לפקני"צ 04.30.00, בסעיף 6(א)(4) נקבע כי:

בכל תא יהיו שירותים, כיור וברז מים. בתא בו קיימת מקלחת, תהיה הפרדה בין המקלחת לחלק המגורים של התא, בתא בו אין מקלחת- יהיו במקום המעצר מקלחות במספר מספיק המאפשר מימוש זכות העצור למקלחת במים חמים מדי יום. השירותים והמקלחת יהיו בנויים באופן שיאפשר פרטיות.

26. כמו כן, בסעיף 6(ד) לתקנות נקבעה התדירות המינימלית בנוגע לזמינות המקלחות המתאפשרות לעצורים:

(ד) עצור יהיה זכאי להתקלח במים חמים אחת ליום, בכפוף לאמור בתקנה 7.

27. תיאור התאורה הנדרשת בתאים מפורט בסעיף 3(ד) לתקנות ובפרק ג' לפקני"צ 04.30.00, בסעיף 6(א)(2). בסעיף 3(ד) לתקנות נקבע כי:

...3

(ד) בכל תא תהיה תאורה חשמלית שתאפשר, באופן סביר, קריאה.

בפרק ג' לפקני"צ 04.30.00, בסעיף 6(א)(2) נקבע כי:

...6

2) בתא מעצר תהיה תאורה במידה המאפשרת קריאה ללא מאמץ.

28. גודלם של התאים מוסדר בסעיף 3(ה) לתקנות אשר קובע כי:

3. (ה) תא שתכנון בנייתו יחל לאחר תחילתן של תקנות אלה יחולו עליו גם הוראות אלה:

... (3) השטח הממוצע לעצור בתא לא יפחת מ-4.5 מטרים רבועים; חישוב השטח האמור יהיה לפי השטח שבין קירות התא, לרבות שטח השירותים, הכיור והמקלחת, ומחולק במספר המיטות שבתא;

כפי שיפורט להלן, בית סוהר שקמה נבנה עוד בשנות השישים. משכך, ברי כי בהתאם לתקנה 3(ה), ההוראות בדבר השטח הממוצע לעצור אינן חלות על התאים באגף מושא העתירה.

29. תנאי התברואה וההיגיינה הנדרשים במקום המעצר מוסדרים בסעיף 4 (ב) לתקנות הקובע כי "כל עצור חייב בנקיון התא על פי הסדרים שייקבעו בנהלי מקום המעצר."

כפי שיובהר בהמשך, באגף מושא העתירה מועסק עובד ניקיון במשרה מלאה, המנקה את התאים מדי יום, ומשכך, חובת הניקיון אינה מוטלת על כתפי העצורים.

30. האמצעים שיינתנו לכל עצור לצורך שימוש אישי ולשם שמירה על ניקיונו הוסדרו בסעיף 6 לתקנות, שכותרתו "אמצעים לשימוש אישי ולצורך שמירה על נקיונו האישי של העצור". ברם, תקנה 22(ב) (2) מסייגת את האמור בתקנה 6(א) באשר לעצורים החשודים בעבירות ביטחון. בעניינם של אלה, בהתאם לתקנה 22, לא חלה חובה לספק לעצור מיטה, אלא מזרן כפול בלבד ושמיות נקיות בכמות כפי שתיקבע בפקודות.

עוד קובעת תקנה 6 כדלקמן:

6. (ב) שמיות העצורים יכובסו או יוחלפו בתדירות שתבטיח את נקיון.

(ג) לעצור יסופקו במקום המעצר סבון ונייר טואלט בכמות סבירה לשימוש אישי.

(ד) עצור יהיה זכאי להתקלח במים חמים אהת ליום, בכפוף לאמור בתקנה 7.

(ה) עצור שמעצרו הוארך בידי שופט לתקופה העולה על 24 שעות, ושאין ביכולתו לרכוש או לקבל מגורם מחוץ לבית מעצר מערכת בגדים להחלפה, סדין, מגבת ואמצעי הגיינה בסיסים, יספק לו מקום המעצר פריטים אלה.

בסעיף 6(א)6 לפקני"צ 04.30.00 נקבע כי :

6. (א)6 בכל תא יהיה שולחן או מדף וכיסא לשימוש העצורים.

בסעיף 6(ב)5 לפקני"צ 04.30.00 נקבע כי :

...6

ב. זכות עצור לציוד

5) עצור חדש המתקבל ללא ציוד יקבל סל סדקית ראשוני. סל הסדקית הראשוני הניתן לעצור לימים יושלם עם שינוי הסטאטוס המשפטי. עצור שאין ברשותו מגבת, כלי רחצה, תכשירי כביסה או פריטים נוספים שנקבעו בפקני"צ 04.01.00 - "ציוד אישי לאסירים" ואין אפשרות כי ציוד זה יסופק לו על ידי גורמים מחוץ למקום המעצר, יהיה זכאי לקבל ציוד זה ממקום המעצר לשימוש הפרטי במהלך מעצרו.

בסעיף 3 לפקני"צ 04.01.00 נקבע כי :

3. עצור המתקבל בקליטה ישירה לבימ"ר/ביס"ר יקבל סל סדקית עפ"י לוח מס' 1 בנספח א' וזאת במידה והתקבל ליחידה כשאין ברשותו הפריטים המפורטים בלוח מס' 1.

על פי המפורט בלוח מס' 1 בנספח א' סל הסדקית כולל סבון טואלט קטן אישי, שמפו, משחת שיניים בשפופרת, מברשת שיניים, מגבת, גיל גילוח בשקית (על פי הצורך למתגלחים), סכין גילוח לשימוש חדי"פ (על פי הצורך למתגלחים) ותחבושות היגייניות על פי הצורך.

בסעיף 10 לפקני"צ 04.01.00 נקבע כי :

שב"ס ינפק לאסיר/עצור 2 שמיכות ובעונת החורף יורשה האסיר לרכוש באמצעות מרכז המכר ביחידה עוד 2 שמיכות. אין לאשר הכנסת שמיכות דרך המשפחה.

31. תנאי הבסיס בנוגע לכמות ותדירות המזון הניתנים לעצורים הוסדרו בסעיף 8(א) לתקנות

ובסעיף 6(ט)1 לפקני"צ 04.30.00. בסעיף 8(א) לתקנות נקבע כי:

8. (א) עצור זכאי לקבל שלוש ארוחות ביום לפחות, בשעות סדירות; הארוחות תהינה מורכבות ממזון בכמות ובהרכב הנדרשים לשם שמירה על בריאות העצור.
- (ב) עצור הנזקק למזון מיוחד מטעמי בריאות על פי אישור רופא מקום המעצר, יהיה זכאי לקבל מזון כאמור במקום המעצר.

בפרק ג' לפקני"צ 04.30.00, בסעיף 6(ט) נקבע כי:

ט. מזון:

- 1) עצור יהיה זכאי לקבל לפחות שלוש ארוחות ביום בשעות סדירות בבוקר, בצהריים ובערב, בתנאי שלא יעברו למעלה מ-6 שעות בין ארוחת הבוקר לארוחת הצהריים ובין ארוחת הצהריים לארוחת ערב, ובתנאי שלא יעברו למעלה מ-12 שעות בין ארוחה בשעות הערב לארוחת הבוקר.
- 2) הארוחות תהיינה מורכבות ממזון בכמות ובהרכב הנדרש על מנת לשמור על בריאות העצור.
- 3) עצור הנזקק למזון מיוחד מטעמי בריאות, יהיה זכאי למזון כאמור ממקום המעצר כפי שאושר ע"י רופא בית הסוהר.

עמדת המשיב

דחיה על הסף

32. ראשית, המשיב יטען כי דין העתירה להידחות על הסף לאור קיומו של סעד חלופי בדמות

הגשת עתירת אסיר על ידי עצורים קונקרטיים, להם טענות באשר לתנאי החזקתם באגף.

סעיף 62א לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 קובע כי:

"אסיר רשאי להגיש לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצא בית הסוהר שבו הוא מוחזק (להלן בסימן זה – בית המשפט) עתירה נגד רשויות המדינה ואנשים הממלאים תפקידים על-פי דין בכל ענין הנוגע למאסרו או למעצרו".

משכך, ככל שקיימות טענות ביחס לתנאי הכליאה במתקן מושא העתירה, הרי שבעניין זה קיים סעד חלופי בדמות הגשת **עתירת אסיר** על ידי מי מהכלואים המוחזקים במתקן

באותה עת, המבקשים לטעון נגד תנאי החזקתם. אשר על כן על פני הדברים, אין הצדקה לכך שבית המשפט הנכבד יידרש לעתירה כללית מסוג זה, מקום שכל אסיר זכאי לעתור ביחס לתנאי כליאתו לבית המשפט המוסמך.

לעניין הסעד החלופי בדמות הגשת עתירת אסיר ראו למשל את בג"ץ 4531/09 פחרי ברגותי ואח' נ' שירות בתי הסוהר (לא פורסם, ניתן ביום 16.6.10). לעניין הגשת עתירה ציבורית מקום בו קיים עותר קונקרטי שאינו עותר בעצמו, ראו למשל את בג"ץ 1759/94 סרוזברג נ' שר הבטחון, פ"ד (נה) 625 (1) (1994).

33. המשיב יוסיף ויטען כי דין העתירה להידחות על הסף אף בשל פגם אשר נפל בתצהירים התומכים בעתירה: העתירה נתמכת בשבעה תצהירים, אשר נגבו לכאורה מכלואים אשר שהו באגף מושא העתירה במועדים שונים. בכל אחד מן התצהירים הללו צוין מועד חתימתו בפני עו"ד. מרישומי שב"ס עולה כי כלואים אלו שהו במתקני שב"ס בתאריכים הרלוונטיים. ברם, באשר לשישה מבין שבעה התצהירים שצורפו, מלמדים נתוני שב"ס כי לא נערכו ביקורי עו"ד אצל הכלואים במועדים הנקובים בתצהיריהם. עוד עולה מנתוני שב"ס כי חלק מהמצהירים כלל לא בוקרו על ידי עורכת הדין החתומה על התצהיר שצורף לעתירה, גם לא במועד אחר מזה הנקוב בתצהיר.

נתוני שב"ס בנוגע לביקורי עורכת הדין החתומה על התצהירים שצורפו לעתירה מצורפים ומסומנים מש/7.

כידוע, בהתאם לתקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, תשמ"ד-1984, כל עתירה לבית משפט נכבד זה חובה שתיתמך בתצהיר. על פניו, נראה שהפגמים אשר נפלו בתצהירים שהובאו לתמיכה בעתירה יורדים לשורש העניין, ואף מטעם זה, יטען המשיב כי דין העתירה להידחות על הסף.

34. לאור האמור, יטען המשיב כי דין העתירה להידחות על הסף, לאור קיומו של סעד חלופי ולאור הפגמים שנתגלו בתצהירים.

דחיה לגוף הדברים

35. אף לגוף הדברים, יטען המשיב כי דין העתירה להידחות, זאת לאור המצב העובדתי השורר באגף, כעולה הן מנתוני שב"ס ושב"כ, והן מדוחות הביקור הרשמיים שנערכו באגף.

36. בעתירה נטען כי תנאי המעצר המתקיימים במתקן הכליאה שקמה מפרים את הדין בנוגע לתנאי הכליאה הנדרשים בבתי כלא ובתי מעצר בישראל. להלן נביא בקצרה את תמצית הטענות המובאות בעתירה.

ראשית, נטען כי אין מתקיימים תנאי תברואה הולמים בתאי המעצר, וכי הם מזוהמים. כן הועלו טענות באשר לקירות התאים, לגביהם נטען כי הם מחוספסים, צבועים בצבע כהה, מלאים כתמי רטיבות ונראה כי לא סוידו זה תקופה ארוכה.

שנית, נטען בעתירה כי מערכת התאורה הקבועה מפריעה לשנתם של העצורים, וכי האור המעומעם טורד את מנוחתם גם כשהם ערים.

שלישית, נטען בעתירה כי מערכת האוורור הקיימת במתקן מחדירה לתאים אויר קר, וכי בתאים שורר קור עז.

רביעית, נטען בעתירה כי חוסר הפרדה בין השירותים לתא המעצר עצמו, וזאת בשילוב עם גודלם הקטן של התאים, פוגע בפרטיותם ובכבודם של העצורים. עוד נטען כי העדר ההפרדה גורם לצחנה בתאים.

חמישית, נטען כי התדירות בה מתאפשר לעצורים להתקלח הינה נמוכה ביותר, וכי נמנעה מקלחת מחלק מהעצורים למשך ימים מספר. כמו כן נטען, כי אף כשניתנה האפשרות להתקלח, היו המים במקלחת קרים.

שישית, נטען כי גודלם של התאים והצפיפות בהם אינה עומדת בתקנים הנדרשים, וכי התאים אותם מכנה העותר "צינוק" גודלם המוערך הינו כמטר וחצי על מטר וחצי.

שביעית, נטען כי השמיכות, המזרנים והמגבות הניתנים לעצורים הינם מצחינים ומלוכלכים. כמו כן נטען כי לעצורים אין גישה לבגדים להחלפה, וכי רק לעיתים בודדות ניתנו לבנים.

לבסוף, נטען כי המזון המסופק לעצורים אינו ממלא את התנאים הנדרשים בתקנות, הן מבחינת הכמות המסופקת, והן מבחינת איכות המזון.

37. נתייחס לטענות העותר, אחת לאחת.

38. **ראשית**, ביחס לתנאי מעצר ותברואה הולמים, יובהר כי כפי שצוין אף במכתבו של מפקד ביס"ר שקמה לעותר מיום 2.7.14 (נספח מש/5 לעיל), תאי המעצר מנוקים **בכל יום** על ידי עובד ניקיון, וזאת על אף שתקנה 4(ב) לתקנות מטילה את אחריות הניקיון על העצורים והאסירים עצמם. יצוין כי במרבית מתקני הכליאה, למעט מתקנים בהם מוחזקים עצורים המצויים בחקירת שב"כ, הפרקטיקה המקובלת היא כי האחריות לניקיון מוטלת על הכלואים. ניקיון יומיומי זה בתאי האגף, עולה גם מכל שלושת דוחות הביקור הרשמיים. כך, בדו"ח הביקור הרשמי מיום 6.12.15 צוין כי "**חלל התא נקי ללא ריח רע דומיננטי**".

עוד נמסר משב"ס כי אחת לחודש מבוצעת הדברה בתאי המעצר באגף.

39. באשר לקירות התאים, יובהר כי הללו צבועים בצבע אפור כהה, על מנת להפחית את הוונדליזם שגורמים לעתים עצורים לתאים, ולצמצם את חותמו. מכל מקום, קירות התאים עוברים צביעה מחודשת אחת לשנה. גם כאן, מלמדים דו"חות הביקור הרשמיים כי הקירות נמצאו מסוידים. לא נצפו כתמי רטיבות על גבי הקירות כנטען.

40. **שנית**, בנוגע לתאורה הקבועה בתאים. יובהר, כי תאורה זו קיימת בתאים עקב צרכי ביטחון. יצוין כי בהיעדר חלונות, ללא תאורה, ישררו התאים בעלטה גמורה אשר תסכן הן את האסירים והן את הסוהרים. יתר על כן, אוכלוסיית העצורים באגף – עצורי ימים החשודים בביצוע עבירות ביטחון, מצויה בסיכון מוגבר לניסיון פגיעה בעובדי האגף, וקיומה של תאורה בתא מסייעת בשמירה על בטחונם של העובדים הנכנסים לתא. כפי שצוין בפקני"צ 03.02.00, סעיף 1(ב):

"ככלל, באסירים השפוטים או עצורים בגין עבירות נגד ביטחון המדינה, קיים פוטנציאל ממשי לסיכון ביטחון המדינה בכלל ולסיכון הסדר והמשמעת בבתי הסוהר בפרט, וזאת לאור טיבה, מהותה ונסיבותיה של העבירה שביצעו או שבביצועה הם חשודים; עברם, מניעיהם ומעורבותם בפעולות נגד ביטחון המדינה."

האור המותקן בתאים נועד לאפשר התנהלות סבירה מתד, לרבות אפשרות לקריאה בתאים, ומנגד, להוות אור שאינו טורד שינה, וזאת בהתאם לתקנה 3(ד) ולסעיף 6(א)(2) לפקני"צ 04.30.00. יחד עם זאת, שב"ס בשיתוף עם שירות הביטחון הכללי בוחנים בימים אלו את האפשרות הטכנולוגית לפתרון סוגיית התאורה בתאים באופן שלא יפגע בביטחונם של העצורים ועובדי מתקן החקירות. הצדדים פועלים לכך שהבדיקה תסתיים בזמן הקרוב, אך עדיין לא ניתן להתחייב על מועד מדויק לסיום הבדיקה כמו גם על תוצאותיה.

41. **שלישית**, בנוגע לאוורור התאים: במתקן כולו קיימת מערכת אוורור מרכזית, אשר משמרת במתקן טמפרטורה קבועה של כ-22 מעלות. מערכת זו נמצאת תחת פיקוח תמידי, כאשר בכל התאים קיימת בקרת אקלים המוודאת את תקינותה של מערכת האוורור, וזאת בהתאם לתקנה 3(א) ולסעיף 6(א)(1) לפקני"צ 04.30.00, הדורשים אמצעי אוורור כלשהו בתאים (אף שכאמור, בהתאם לסעיף 6(א)(1) לפקני"צ חובה זו ממילא אינה חלה על תאים בהם מוחזקים עצורים החשודים בעבירות ביטחון). כך, עולה למשל מדו"ח הביקור הרשמי מינואר 2015 (נספח מש/2 לעיל), כי המבקרים התרשמו כי מערכת האוורור וויסות הטמפרטורה בתאים אפקטיבית מאוד, כי אין תחושת מחנק וכי

הטמפרטורה יציבה ונעימה. כן עולה מדו"ח הביקור הרשמי מדצמבר 2015 כי **"הטמפרטורות בתאים השונים הייתה סבירה ומאוזנת"**.

42. **רביעית**, ביחס לשירותים בתאים. בכל תא יש שירותי כריעה המופרדים מהתא במחיצת בטון משלושה כיוונים, כאשר צידם הרביעי נותר פתוח. הסיבה להיות התאים פתוחים מכיוון אחד נעוצה בצרכי ביטחון, הכוללים הן את הצורך בשמירה על שלומם של עובדי המתקן והן את הצורך בשמירה על העצורים מפני חשש לפגיעה עצמית. יחד עם זאת, בכדי לאפשר פרטיות מירבית לעצורים תוך שמירה על צרכי הביטחון שפורטו לעיל, תוכננה על ידי שב"ס דלת שירותים ייחודית, המיועדת להקנות פרטיות לעצורים תוך שמירה על קשר עין מסוים עם השוהה בתא השירותים. כן מתוכננת הדלת האמורה במטרה לעשותה עמידה ככל הניתן בפני נסיונות ונדליזם של עצורים, וכן מפני שימוש לרעה בה ככלי נשק. פיילוט ראשון לדלת שתוכננה הוצב באחד מהתאים במתקן חקירה אחר של נחקרים החשודים בעבירות ביטחון (פתח תקוה). לאחר שנבחנו תוצרי הפיילוט, הוחלט כי **דלת דומה תותקן בכל תאי השירותים בכל מתקני החקירות המיועדים לחשודים בעבירות ביטחון. נעשים מאמצים להשלמת היצור וההתקנה עד לתום שנת 2016.**

יובהר, כי אין מדובר בדלת הפיילוט שהותקנה בשעתו במתקן שקמה, ואשר אליה התייחסו המבקרים הרשמיים בדוח הביקור מחודש דצמבר 2013, במסגרתו המליצו לתכנן דלת גדולה יותר. אותה דלת אכן נמצאה בלתי מספקת, והדלת שפותחה כעת ועתידה להיות מותקנת בתאים משיגה טוב יותר את התכלית של שמירה על פרטיות העצורים.

43. באשר לטענות העותר לעניין מצוקת הריח הנגרמת בשל הימצאותם של שירותים בתאים, המכונים על ידי העותר "בור ספיגה", יובהר כי אין מדובר ב"בור ספיגה" אלא בשירותים בעלי אסלות כריעה, עם מיכל הדחה פעיל. אסלות הכריעה הוחלפו לפני כשנתיים. כאמור לעיל, התאים מנוקים יומיומית על ידי עובד ניקיון, תוך שימוש בחומרי חיטוי מתאימים. מדוחות הביקור הרשמיים, לא עולה מצוקת ריח בתאים. בדו"ח הביקור מדצמבר 2015 צוין כי בתאים שנבדקו לא נמצא ריח רע דומיננטי.

להשלמת התמונה יצוין כי בכל תא קיים כיור וברז מים זורמים.

44. **חמישית**, משירות בתי הסוהר נמסר כי לכל עצור ניתנת האפשרות להתקלח **מדי יום**. תאי המעצר הקטנים יותר באגף אינם כוללים מקלחת, אולם קיים תא מקלחת משותף, המאפשר מקלחת של עצור אחד בכל פעם, בהתאם להוראת תקנה 6(ד). יש לציין כי מתנהל רישום יומי על ידי סגל המתקן בנוגע לשימוש במקלחת על ידי העצורים. יצוין כי חלק מהעצורים אינם מעוניינים לצאת להתקלח על בסיס יומיומי (כך לדוגמה אחד העצורים ששוחח עם המבקרים הרשמיים כעולה מדו"ח הביקור הרשמי בדצמבר 2015).

במתקן קיימת מערכת מים מרכזית, המספקת מים חמים בשעות קבועות בבוקר המוקדם, וכן בשעות אחה"צ, וזאת משיקולים טכניים של חלוקת המים החמים הזמינים בין כלל האגפים בכלא שקמה.

במהלך הביקור הרשמי שהתקיים בדצמבר 2015, טענו חלק מהעצורים כי אין תמיד זרימת מים חמים בשעות הבוקר. כאמור, בהמשך לטענות הודיע מפקד בית מעצר שקמה כי הוחלט שמים חמים בכלל בית מעצר שקמה יסופקו בין השעות 08:30-00:4 בבוקר ובין השעות 22:30-15:30 (ר' נספח מש/4 לעיל).

45. שיטת, לעניין גודל התאים, יצוין כי קיימים תאים בגדלים שונים (המיועדים לאכלס מספר שונה של עצורים בעת ובעונה אחת), כאשר גודלו של התא הקטן ביותר עומד על כ- 4.5 מטר מרובע. בסעיף 3(ה)3 לתקנות נקבע כי תא שיתוכן **לאחר חקיקת תקנות אלה** (שהותקנו בשנת 1997), לא יפחת משטח מחיה של-4.5 מטרים רבועים- לאדם. ברם, מתקן שקמה פעיל עוד למן שנות השישים המאוחרות, ומשכך, הרי שהוא מוחרג מדרישות סעיף זה.

יוער, כי מדוח הביקור הרשמי מדצמבר 2015, עולה כי במהלך הביקור אותר תא בו שהו אותה עת כחמישה עצורים בשטח של פחות מ-8 מ"ר. משב"ס נמסר כי מדובר בסיטואציה חריגה, וכי לרוב תא בגודל זה אינו מאכלס מספר כה גדול של עצורים. עם זאת, נמסר כי העצורים מעדיפים את התא המשותף על פני פיזורם בתאים קטנים יותר ונפרדים, בשל שהייתם המשותפת בו. בשיחה עם העצורים במהלך הביקור, לא הועלו טענות באשר לצפיפות.

46. שביעית, לעניין הציוד המסופק לעצורים ונקיונו :

בהתאם לסעיף 10 לפקני"צ 04.01.00 כל עציר זכאי לשתי שמיכות. מעבר לכך, העצורים יכולים לבקש שמיכות נוספות במידת הצורך, ובד"כ מקבלים בהתאם לבקשתם עד 5 שמיכות לעצור. במתקן שקמה, כפי שצוין במכתבו של מפקד ביס"ר שקמה מיום 7.10.14, השמיכות מכובסות בכל שבוע שני. תדירות זו עונה על דרישות הוראת תקנה 6(ב), הקובעת כי "שמיכות העצורים יכובסו או יוחלפו בתדירות שתבטיח את נקיון".

באשר למזרנים. מדו"ח הביקור הרשמי מדצמבר 2015 עלה כי בחלק מן המקרים, נמצאו עצורים להם היה מזרן יחיד לשינה, ולא שניים כנדרש. בשיחה עם העצורים, הללו לא הלינו על כך, אולם נראה כי בכל מקרה, יש להקפיד על אספקת שני מזרנים לעצור.

מדו"ח הביקור הרשמי מדצמבר 2015 עולה כי "בתאים המאוכלסים בהם ביקרנו היו מזרונים ושמיכות נקיים על פניו. העצורים איתם שוחחנו נשאלו על ניקיון השמיכות והמזרנים והשיבו שאין להם תלונות בעניין".

כאמור, ממכתבו של מפקד ביס"ר שקמה מיום 29.12.15 (נספח מש/4 לעיל) עולה כי הוחלט כי המזרנים יוצאו לאוורור אחת לחודש.

47. לעניין המגבות והביגוד להחלפה, הרי שכפי שצוין במכתבו של מפקד ביס"ר שקמה לעותרים מיום 2.7.14, "בכל בוקר מועבר למכבסת בית הסוהר שק מלא במגבות וביגוד בהם נעשה שימוש אשר מכובסים בטמפרטורה גבוהה ומוחזרים לאגף נקיים ומיובשים... הכביסה כאמור ממוקמת באגף במדף המיועד לכך וצויד רחצה אישי נמסר לכל אסיר הנכנס למקלחת."

יוער כי במהלך הביקור הרשמי בדצמבר 2015 הלין אחד העצורים על ריח רע מן המגבות המסופקות, ועל מחסור במגבות באותו יום. יצוין כי אותו יום היה יום א', ומהסוהר נמסר כי לעתים נגמרות המגבות לאספקה בשל מחסור בשירותי כביסה במהלך סוף השבוע.

עצור אחר הלין כי לא סופקה לו גופיה להחלפה במשך כשבועיים. טענה זו לא לובנה עד תום.

48. לעניין אספקת ציוד היגייני לעצורים, הרי שלכל עצור המגיע למתקן מסופק סל סדקית על פי צורך, הכולל סבון, שמפו, משחת שיניים, מברשת שיניים ומגבת, זאת בהתאם להוראת תקנה 6(ג) ולסעיף 6(ב)(5) לפק"צ 04.30.00. יצוין כי לאור הסיכון הבטחוני, לעצורים באגף לא מסופקים סכיני גילוח. לאור שיקולים ביטחוניים ועל מנת למנוע שימוש לרעה בציוד המסופק, תכולת סל זה אינה נותרת בחזקת העצורים באופן תמידי, אלא היא ניתנת להם בבואם להתקלח, זאת למעט מברשת השיניים הנותרת בידיהם. ככל שמתכלים המוצרים שסופקו בסל הסדקית, מקבלים העצורים השלמות על פי הצורך. נייר טואלט מסופק ישירות לתאים.

49. **לבסוף, טענתו השמינית והאחרונה של העותר, עניינה במזון המסופק לעצורים, איכותו וכמותו.** בעניין זה, יובהר כי העצורים במתקן מקבלים שלוש ארוחות ביום בהתאם להוראת תקנה 8(א) ולסעיף 6(ט)(1) לפק"צ 04.30.00. תפריט המזון כולל את כל אבות המזון, וגובש על ידי הגורמים המקצועיים בשירות בתי הסוהר, ככל שישנם עצורים הזקוקים לדיאטה מיוחדת בהתאם להוראות רופא שב"ס, הרי שמסופק להם מזון בהתאם להנחיה הרפואית. משב"ס נמסר כי תוספת ניתנת על פי בקשה לעצור שיחפוץ בכך. המזון המסופק לעצורים באגף זהה לזה המסופק ביתר אגפי בית סוהר שקמה. מתפריט שבועי לדוגמה שנבחן, נראה כי מדובר בתזונה מאוזנת. מדו"ח הביקור הרשמי מדצמבר 2015 עולה כי בשיחה עם עצורים רנדומליים עלה כי נושא המזון הינו תקין, וללא תלונות מיוחדות.

עותק מצולם של תפריט לדוגמא מצורף ומסומן מש/8.

50. המשיב יטען כי מהמפורט לעיל, עולה כי מרבית טענות העותר, אינן עולות בקנה אחד עם העובדות בשטח, כפי שהוצגו. המציאות המצטיירת מדוחות הביקור הרשמיים, כמו גם מן הנתונים שנמסרו מן המשיב, והנתמכים בתצהירו של מפקד בית סוהר שקמה, אינה מקימה כל עילה להתערבותו של בית משפט נכבד זה.
51. בטרם סיום, יצוין כי בסעיפים 51-71 לעתירה, מעלה העותר טענות שונות להפרה לכאורה של כללי המשפט הבינלאומי, הגלומה בתנאי החזקתם של עצורים באגף. בעניין זה, יטען המשיב כי תנאי הכליאה בהם מוחזקים העצורים, כפי שפורט לעיל, עולים בקנה אחד עם הדין בישראל, כמו גם עם דיני זכויות האדם בהתאם למשפט הבינלאומי. מדינת ישראל מכבדת ומקיימת את מחויבויותיה בהתאם למשפט הבינלאומי, לרבות באשר לאיסור על עינויים ויחס אכזרי, בלתי אנושי ומשפיל (איסור המעוגן, בין היתר, באמנה נגד עינויים ונגד יחס ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים ומשפילים (CAT) ובאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (ICCPR) אשר מדינת ישראל הינה צד להן). הדין הישראלי מכיל עבירות פליליות האוסרות על מעשים שמהווים עינויים ו/או שיש בהם משום יחס בלתי אנושי ומשפיל, ותנאי האסירים במתקני הכליאה בישראל כיום, עולים בקנה אחד עם הסטנדרטים המקובלים בהקשר זה.

סוף דבר

52. לאור כל האמור לעיל, יטען המשיב כי דין העתירה להידחות על הסף, כמו גם לגופה.
53. כפי שפורט לעיל, מרבית טענות העותר, אינן עולות בקנה אחד עם העובדות העולות מדו"חות הביקור הרשמיים שנערכו במתקן הכליאה, לרבות דו"ח עדכני מביקור שנערך ביום 6.12.15. התמונה העובדתית העולה מדוחות אלה, כמו גם מן הנתונים שנמסרו משירות בתי הסוהר המפורטים בתגובה זו ונתמכים בתצהיר, מעידה כי תנאי הכליאה באגף נחקרי שב"כ בביס"ר שקמה ממלאים אחר דרישת התקנות ופקודת הנציבות בכל הנוגע להחזקת עצורים.
54. לצד האמור לעיל, יוזכר כי כפי שפורט לעיל, בימים אלה נעשים מאמצים מצד המשיב על מנת לשפר את תנאי המעצר במספר מישורים. האחד, הקמת דלת הפרדה בתאי השירותים על מנת לשמור על פרטיותם של עצורים, הקמה שכאמור, נעשים מאמצים לסיימה בכלל התאים עד לסוף שנת 2016. בנוסף, נבחנת בימים אלה אפשרות טכנולוגית לפתרון סוגיית התאורה בתאים באופן שלא יפגע בבטחונם של העצורים ועובדי מתקן החקירות. עוד הורחבו השעות בהן מסופקים מים חמים למקלחות באגף, והוחלט להוציא את מזרני העצורים לאוורור אחת לחודש.

55. המשיב יטען כי לאור מכלול הנתונים שפורטו לעיל, דין העתירה להידחות לגוף הדברים, באשר התנאים באגף נחקרי שב"כ בבית סוהר שקמה תואמים את הדין ומקיימים את זכויות העצורים באגף, ואינם מקימים כל עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד.
56. העובדות בסעיפים 20, 49-38 לתגובה זו נתמכות בתצהירו של גנ"מ מירון אברהם, מפקד ביס"ר שקמה.
- העובדות בסעיפים 6-5, 40, 42 ו-57 לתגובה זו נתמכות בתצהירו של גנ"מ אילן טביב, רמ"ח אבטחה בשב"ס.

היום, ט' שבט תשע"ו

19 ינואר 2016

מיטל בוכמן-שינדל

סגנית בכירה בפרקליטות המדינה